

MAROSUJVÁR

FÜGGETLEN POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Megjelenik minden esütörtökön.

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egy évre 8 k. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő:
FÜSSY JÓZSEF laptulajdonos.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veress József
könyvkereskedése Marosujváron.

A liszt és kenyér.

Sohasem hittük volna, hogy ez legyen legégetőbb kérdése Magyarországnak, a buzatermő Kanaánnak. Hiszen ha egy-egy helyen valamikor meg is vonta áldását a föld, a másik helyen kipótolta azt s főként az újabb idők fejlettebb közlekedési viszonyai mellett nem is volt oly nehéz a kiegyenlítés, a segítség.

A borzalmas háboru most mindent felforgatott. És itt mindjárt szegszük le, nemcsak az által, mert növekedett a fogyasztás s hogy a Romániából való szokásos gabonabehozatal bedugult, hanem az *irgalmatlan kapzsiság, a tulhajtott spekuláció révén*. A buza pl. júliusban, a mozgósításkor nálunk 20 K körül állott, maig több, mint 100%-kal emelkedett.

A kormány látta e fejleményeket s a sajtó útján több ízben takarékosagra intette a fogyasztó közönséget. Egyelőre nem nyult radikális eszközökhöz, majd december elején elszánta magát erre is. Igazolták eljárását az akkorra már túlságosan felcsigázott árak. Ám a vétkes spekuláció még jobban elrejti a készleteket, főként amikor aztán a kereskedelmi miniszter némileg mérsékelte is a helyhatóságilag kijelölt árakat.

Egyidejűleg kimondatott volt az is tudvalevőleg, hogy a lisztárak milyen maximális nagyságig mehetnek fel, valamint rendeletileg megállapították a liszt-típusokat (finom 0-ás, főzöliszt, kenyérliszt). Szigoruan kijelölték a kevert liszték keverési arányát, melytől eltérni nem szabad, épen mint a megállapított legmagasabb ártól.

Történt aztán, hogy a budapesti gabonatözsde gabona nélkül maradt, a forgalom ott teljesen megszűnt. Segíteni véltek a bajon azzal, hogy a legnagyobb áron felül 1½% ügynöki szerzési jutalékot engedélyeztek. Gabona még sem mutatkozott. Erre aztán megjelent a kormány rendelete a gabonakészletek összeírására,

felkutatására, természetesen a gabonatulajdonos gabonaszükségleteinek meghagyásával. A fölösleges gabonát azonban köteles a tulajdonos a megállapított legnagyobb áron a legközelebbi vasúti állomásra kiszállítani, ott az országos bizottságnak átadni.

Jelentek meg ily tárgyú újabb rendeletek is.

Egyik az, hogy a gabonakimelés érdekében most már a vámörlo malmok sem fogadhatnak el buzát (rozst) örlésre csak úgy, ha a gazda ugyanakkor ugyanannyi mennyiségű kenyérpótló gabonát (árpa, tengeri) is visz örlésre. A másik legújabb rendelet a buza-, vagy rozsliszthez keverendő árpa- vagy tengeriliszt mennyiségét 30%-ról 50%-ra emeli fel s már e hónap 15-étől kezdve csak ez utóbbi keveréket szabad az üzletekben árusítani. Igen szigoru büttetéssel sújtja egy rendelet azokat a malmokat, melyek bármintű mellékszolgáltatás címén drágábban adják a lisztet nagyban a megállapított legmagasabb árnál. Egy pár malmigazgató már érezte is e rendelet kellemetlen hatását. Helyesen. *A lelketlen uzsorával szemben irgalmatlanul kell eljárni.*

Ennek az uzsorának letörésére irányul az a miniszteri rendelet is, mely a malmokat rá akarja szorítani tetemes lisztkészletük forgalomba bocsátására. Mert olyan sztrájk-féle jelentkezett, hogy: *bőjtöljön a közönség majd aztán fizet, mint a köles*. A lisztmennyiséget is összeírják, rekvirálják a megszabott, hivatalos árakon. Akkor aztán lesz liszt, míg most pl. a mi helyi piacunkon egyáltalában nem kapható finom 0-ás liszt.

És van még nálunk, mint a legtöbb vidéken egyéb hízag, hiány is, amit szintén haladéktalanul ki kell tölteni. A részleges árak megszabását értjük. Budapesten külön-külön minden típusra meghatározták a kisinyben való árakat. Ezeken túl menni nem szabad. Így kellene tenni nálunk is, mert a nagy vevőközönséget elvégre ez érdekli legjobban. És a helyi piaci árakat tekintve, ez igazán szükségesnek látszik.

De elkelne itt egyéb is. Így pl. lehető szigoruan ellenőrizni a liszték keverési arányának betartását. Azután azt is, hogy milyen kenyér kerül a piacon eladásra s milyen áron. Mert elismerjük, jogában áll itt bárkinek tisztán tengeri lisztből készült kenyeret is árulni; de azt már nem lenne szabad tűrni, hogy láthatóan több mint 50% tengerilisztet tartalmazó buzakenyeret kgonként 56—60 filléres áron sózzanak a közönség nyakába, holott pl. Kolozsvárt magasabban megállapított gabona- és lisztárak mellett nincs drágább kenyér 50 filléresnél.

Mint helyi bajt konstatálni kell azt is, hogy a kötelező súlymértékek még nincsenek felállítva a vásártéren és a sok visszaélésre alkalmat adó — *vékás rendszer is bosszantja és uzsorázza a vásárlót.*

Nehéz idöket élünk. Takarékoskodás és szorgalmas munka, némi enyhítést nyujthat nehéz helyzetünkben. Épen azért kétszeresen bün az, hogy most, ilyen nehéz viszonyok közt egyesek féktelen gazdagodási törekvéssel utazzanak a nagy közönség zsebére, bőrére akár gabonájuk elrejtésével, akár az eladás körüli lelketlenséggel. Ez ellen ha a morális törvények nem használnak, a tételes törvények védelmét kell igénybe vennünk minden vonalon.

Ne féljeteK.

János Mihály 18. gyalogezredbeli közvitéz temetésén tartott beszéd. (Született Szentgothárdon, meghalt 21 éves korában, az északi harctéren kapott sebe következtében keletkezett elvérzés folytán Marosujvart, 1915 február 8-án). Elmondotta: Jancsó Lajos esperes.

A Máté szerinti evangéliumban (24. r. 6. v.) azzal biztat, azzal bátorít a Jézus, hogy „ha halljátok a háboru rettenetességeit ne féljeteK, mert szükség azoknak lenniök . . .”

Jól esik nekünk ez a biztatás, ez a bátorítás, mert mi nem csak halunk a háboru rettenetességeiről, hanem látjuk is azokat. Látjuk és átéljük.

Képes levelező-lapok helyi érdekeik, valamint más fajta újdonságok mindig nagy választékban kaphatók:

Füßy József könyvkereskedésében.

Ha olvassuk, ha halljuk, mintha csak ott volnánk, mert ott vannak azok, akiket szeretünk. A mi gyermekeinkkel, a mi egyetlenünkkel; a nő férjével, a gyermek édes atyjával. az anya a fiával együtt szenved, együtt vérzik. Szeretnők átvenni tőlük, levenni róluk e szenvedéseiket. Odaadnók nekik falunkat, gondülő italunkat. Szemünk harmatával mosnók meg az ő sebeiket. Tiszta ágyunkba fektetnők, szeretetünk balzsamával enyhitenők. De ők távol vannak tőlünk, mint im ez a közvitéz, a mi végtiszteletünk tárgya, ki messze Szentgothárdtól, az ő születési helyétől, utközben vérzett el a harctéren kapott sebeiben. Mi nem ismertük őt. Nevét, születési helyét is alig tudhatók meg. És mégis bánatos lélekkel állunk az ő koporsójánál, mert tudjuk, hogy neki is van szerető édes anyja, gondos édes atya, és arra gondolunk, hogy vajjon a mieink, a mi fiunk, az édes atya, a testvér, a vőlegény nem lehelte ki szerető lelkét. Ah Istenem — Istenem, ne hagyj el engemet; a Te kezébe ajánlom lelkem, — ez a haldokló utolsó szava. A mieinknek bucsuszavát van-e, ki felfogja, miként visszhangra talált a mi lelkünkben a megboldogult János Mihálynak utolsó szava: „édes jó anyám.”

Rettenetes a háboru az egyesekre, az itthon maradottakra és a harctéren küzdőkre, szenvedőkre, haldoklókra épen úgy, mint a harc mezején lakozókra egyaránt. Akik harctéren jártak, elremitő dolgokat beszélnek. Fálvak, városok lettek lakatlanná. Embereknek és Istennek háza semmisült meg. Gazdag gabonatermő földek, virággal himzett rétek, rónák és bércek vannak telve holttestekkel. Hegyek emelkednek elesettek tetemeiből. A kiomló vér pirosra festi a hegyi patak vizét s megváltoztatja a folyam hullámain. Az emberek a föld alatt élnek. Föld alá kerülnek, sirjukba a meghalt vitézek, és pincéikbe rejtőznek a megsemmisítő ágyutüz és ellenség dühe elől az élők. A föld alá épített pihenő helyeken gyűjt erőt a harcos, és a föld ereibe mélyített láthatatlan ösvényeken közelíti meg az ellenséget. A föld színe alá helyezett lövészárkok ontják a halálhozó golyózapot. A föld mélyének szörnyetege lett az ember. Az ember még a szörnyiségekben is csodát művel. A föld, a víz, a levegő mind öldöklő és pusztító találmányainak hordozója lett. És ami bámulatra méltó, a hazáját védő hős hem fél mindez öldökléstől és pusztítástól. Minden közvitéz méltó a tisztelet kézcsókjára, a hódolat adójára. Ott a harctéren a beteg egészséges lesz és a gyáva hőssé dicsőül.

Hány lett eddig a mieink közül is hős, dicső... És hányan haltak meg ismeretlenül távoli harctereken. Sajnáljuk, siratjuk ezt a közvitézt, ki

itt idegenben, messze övétől lelte halálát. Nem hallotta utolsó bucsuszavát: „Édes jó anyám”, az, aki szülte, nevelte, de vajjon felfoghatjuk-e mi is a mieinknek utolsó sóhaját. Hánynak helye maradt már eddig is üresen itt miközöttünk. A mi egyetlen fiunknak, a férjnek, az édes apának hol van a sirja? Felelet erre a könny és a jaj szó, a néma szent fájdalom. Üres lett a mi életünk. Nincs ki fogja szilárdan az ekeszarvát, nincs ki üsse keményen a pörölyt, az ipar műhelye, a tudomány csarnoka, a kereskedelem padja, az igazságszolgáltatás és közigazgatás hivatala üressé lett és a Krisztus békét hirdető katedrája harci riadó helyévé változott. Pusztulás, vér, halál üresség mindenütt. Ez a háboru rettenetessége. „Ha halljátok a háboru rettenetességeit ne féljete” azt mondja evangéliumában a mi Jézusunk.

„Szükség azoknak lenniök”, mert így lesznek tele a szívek. Tele lesznek a szívek bánattal, keserűséggel és az Isten féltő bánat megtermékenyíti szeretettel, könyörülettel, hittel, bizalommal. Ez a háboru áldása. Szükség volt ezeknek lenniök, hogy így forduljon a dicsekedő, hiu, szeretetlen, hitetlen és önző világ. Azért jöttem szólni Jézus, hogy fegyvert hozzak e földre. Hibáztatjuk és mondjuk, miért is van a fegyver? Hogy öljön, életet oltsón, romboljon, pusztítsa? Az öldözés szörnyiségei, a fegyverek éle, a tüzes kanócok égető heve, oroszának verme, a máglya, a verpad, a börtön, a gálya között maradt meg tisztán Jézusnak vallása. Fegyverek öldöklő tüzeiben született a hős: kinok tengeréből kelt ki a mártír. Egyesek és nemzetek ujjaszületése a bánat vize által lett. A szem egy könnycsepje, vagy a bánat mérhetetlensége teremti új és istennek tetsző életet. Az orcának szomorúsága által lesz jobbá az embernek szíve. A megpróbáltatás és bánat vizében megtisztulva vesszük igaz, keresztyén részvételt körül ennek a vitéznek koporsóját. A mi Jézusunk által a földre hozott fegyver ölte meg bennünk az ó-, a bűnös embert és támasztotta fel az új, lelki embert. Az Isten embere vette ölébe az utfielen szenvedő vérébe fagyott szegény közvitézt: az Isten embere építette ezt a kórházat: az Isten emberei nyújtják ebben az enyhületet, a segélyt. Minél nagyobb a szenvedés, annál nagyobb a könyörület. Ahol legnagyobb a szükség, ott van legközelebb az Isten.

Az Isten ereje sokszor nyilatkozott meg az emberek fegyvereiben. Alkotmányunkat, szabadságunkat ez isteni megnyilatkozásnak köszönhetjük. Nem véletlenség a mostani háboru sem, mely több mint husz millió embert állított fegyverbe. Véletlenség nincs. Ezt a szót ki kellene törölni a szótárból. A világon minden Isten

akarátának megfelelően történik. Szükség volt a háboru rettenetességeinek is bekövetkezniök. Hiszem, azt akarja Isten, hogy a háboru rettenetességeiben ismerje meg az ember az embert. A háboru szenvedéseiben legyen az ember emberré. A háboru pusztításai közben omoljanak le a válaszfalak, melyek ugyanazon haza földén külön osztályokhoz, más-más nemzethez, egyházhoz tartozó embereket egymástól cleddig elválasztották. Azt akarja az Isten, hogy váljanak ki az országok sokaságából azok, melyeknek népei az igazság diadalra juttatására szövetkeztek. A tapasztalokban bölcs, a sokat szenvedett, az élet tűzében megédzett, az Istenben bízó legyen a legelső és a legnagyobb.

Hősök vére szenteli meg földünket. Hiszem, hősök küzdelme emeli nagy hirre a magyar nemzetet. Minden csepp vér, minden hősi halál a mi diadalunk, a mi nagyságunk. Bizzatok! El ne bízakodjatok! Istenben bizzatok, ha ő van veletek senki sem verhet le titeket! Ti is övele legyetek és ne féljete. — Ámen.

Honvédek temettek . . .

Csendes, holdvilágos este volt a mikor a haldokló János Mihály honvédot a vasutól a kórházba szállították. A hideg, ködpárás levegőn keresztül halk sóhajok, titkos vágyakozások kelttek szárnyra. A haldokló valamit mondott, valamit susogott. Óh, vajjon hova, merre szálltak a titkos gondolatok? Talán az édes anyához . . . talán a messzi szülőföldre, — a hol eddig már fölolvadt a hó, kidugta fejét az illatos ibolya . . . s a tavaszi napsugár új életre keltette az elárvelt, kopár földet . . . Avagy a hűséges szeretőre, — a piros muskátlis kis ablakra, a hol bűbajos nyári estéken oly édes terveket szöttek. Vajjon most is oly tüzesen nyílik-e a virág? s vajjon most is oly hűséggel gondol-e rá? . . .

Hogy éled, hogy vidul a haldokló halott-halvány arca . . . talán ép most érkeztek meg a messzi szülőföldről ufrakelt sóhajok, az édes anyának forró vágyakkal telt érzései . . .

. . . A mikor a két katona a haldoklóval a kórház cement lépcsőzetére érkezett egy fényesen tündöklő csillag hullott le az égről!

Ismét kialudt egy életfáklya . . . Ismét meghalt valaki . . .

Nyomtatványok.

Mindennemű Iskolai- ügyvédi-, jegyzői nyomtatványok jutányos árban kaphatók FÜSSY J. könyvkereskedésében.

Esküvői-kártyák, bál- és menyegzői meghívók jutányos árban és gyorsan készíttetnek.

János Mihály a szentgotthárdi járáshoz tartozó Meindorf községből való s a 18-ik honvéd gyalogezrednél szolgált, mint közvitész. A kárpáti harcokban folyó hó 7-ikén megsebesülvén, kórházba internálták. A sebesült utközben annyira elgyengült, hogy a székelykocsárdi állomáson le kellett szállítani. Így került János Mihály Marosujvárra. A mikor a könnyező két bajtárs lefektette a hófehér ágyba, már alig volt benne élet. Alig pár órára a harctéren szenvedett vérveszteség következtében dicsőséges halált halt a hazáért. Kedden, vagyis e hó 9-én temették el hőshöz illő pompával, igazi nagy részvéttel a közkatonát. A ravatalnál Jancsó Lajos ref. esperes mondott gyönyörű beszédet s könnyeket fakasztó imával bucsúztatta el a halottat. Majd a gyászinduló bánatos hangjai, a bugó harangok zugása közben elindult a menet.

A hős katona már örök álmát alussza. Sirja felett bánatosan dalol a pacsirta. Óh! de fájó, de szívet rázó, de keserves e dal:

Valahol messze egy édes jó anyának meghasadt a szíve...

Sántha Dezső.

HIREK.

— Kinevezés. A m. kir. honvédelmi ministerium Pongrácz János őrmestert illetve őrsvezetőt a marosujvári őrhöz járás-őrmesterré nevezte ki. Pongrácz János másfél éve már, hogy a marosujvári járás parancsnokság élén működik.

— Halálozás. Megrendülve vettük a hírt, hogy Dunszt Gyula szódagyári pénztárnok életének 56-ik évében váratlanul elhunyt. Halála előtt pár órával még hivatalában dolgozott. Ki hitte volna akkor, hogy oly hamar lehanyatlak az élet-erős kéz, hogy a halál oly erős, oly kegyetlen lesz. Dunszt Gyula hosszú évtizedekkel ezelőtt került Marosujvárra. Pontos, szorgalmas és hűséges tisztviselője volt a szódagyárnak. A város társadalmi életében is tevékenyen részt vett, a hol mindenkor a szeretett és nagyrabecsülés szálai övezték körül. A községi képviselő-testületi üléseken, mindt a gyár képviselője nagy népszerűségről tett szert. Folyó hó 15-én temették el a közönség impozáns nagy részvéte mellett.

— Villanyvilágítás a kórházban. A sóvágó társaspénztári kórház igazgatóságának régi vágya teljesedett be a napokban. A bányakincstár elkészítette a kórházi új villanyvezetékét. A kórház falairól már eltűntek a szegényes kinézésű petroleum-lámpák s helyükbe modern villanyos körték kerültek. Halomásunk szerint a villanyt nemcsak a világításnál, hanem egyes operációknál fel fogják használni.

— Emléklap iskoláink növendékeinek. A honvédelmi ministerium hadsegélyző hivatala szép művészes emléklapot sokszorosított és azokat szétküldte az iskolák igazgatóságaihoz. A héten osztották ki a helybéli iskolákban az emléklapokat azon növendékek részére, kik a harcban küzdő katonák és az elesett hősök özvegyeinek és árváinak karácsonyi öröméhez adományaikkal hozzájárultak. A gyermekek boldogan teszik el emlékül a nevezetes idők kis emlékét, mely egyben a gyermeki szív megnyilatkozását is igazolja a honvédelem nehéz napjaiban.

— Elhárított szerencsétlenség. Pál Béla gyógyszerésznek vendége érkezett a napokban. A gyógyszerész a vendéget az udvaron külön álló kis házba szállásolta el. A város zajától teljesen elszigetelt lakás nem hozta meg a várt zavartalan nyugalmat, mert a vendég bizonyára a rossz álmok miatt idő előtt felébredt. És szerencséjére ugyanis míg aludt a kályhából kipattogó szikra meggyújtotta az itt-ott vakolatlan sűvényfalat s a rettenetes füstben a vendég majd megfulladt. Az idejekorán hozott segítséggel a tüzet csakhamar elfojtották.

— Benzin robbanás a malomban. Pollitzer Simon helybeli kereskedő malmában az elmúlt héten nagyba ment a munka. A malom alig bírta a behordott nagymennyiségű gabonát örölni. Az öröloházban igen sokan várakoztak s az emberek, — mint ilyenkor szokás — apró tréfákkal ütötték el az időt. De egyszerre csak vége szakadt a tréfának. A gépházban benzin-robbanás történt, s a detonáció hallatára ijedten menekült el mindenki a malomból. Ezuttal a benzin-robbanás szerencséjére nagyobb következményekkel nem járt; csak Pataki János és Zsurzs András magyaresztveik lakosokon okozott könnyebb természetű égési sebeket.

— Adomány. A marosujvári bányatársaspénztári kórház, illetve a kórházban levő sebesült katonák jobb élelmezésére újabb a következő urak és urhölgyek voltak szívesek adományozni.

Weinrich Károly 30 koronát. Fülöp Mariska. Kolláth Emma, Horváth Mihály, Dr. Jancsó Odönné. Sallak Istvánné. Kórházunkban elhalt sebesültek temetési és koszoru költségére gyűjtésből összegyűlt 140 K. 30 f. A nemesszívű adakozók szíves adományukat halálosan köszöni és további adakozást tisztelettel kér a kórház vezetősége.

NYILTTÉR.

Szomorú kötelességünket teljesítve összes ismerőseinknek ez uton hozzuk tudomására, hogy hosszú évek óta érdemes pénztárnokunk

Dunst Gyula ur

a mai napon rövid szenvedés után elhunyt.

Az elhunytban egy lelkiismeretes, szorgalmas munkatársunkat gyászoljuk, akinek emlékét örökké őrizni fogjuk.

Marosujvár, 1915. február 13.

Magyar Solvay-Művek
Részvénytársaság
Marosujvár.

Szomorú kötelességünket teljesítve összes ismerőseinknek ez uton hozzuk tudomására, hogy szeretett kártyásunk

Dunst Gyula ur

a mai napon rövid szenvedés után elhunyt.

Az elhunytban odaadó, hűséges és jó barátunkat gyászoljuk, akinek emlékét örökké őrizni fogjuk.

Marosujvár, 1915. február 13.

Magyar Solvay-Művek
Részvénytársaság
Marosujvár
tisztviselői kara.

Kiadó:

FÜSSY JÓZSEF.

Ha ön nem tud enni,
ha rosszul érzi magát, biztos segítséget nyer az orvosilag kiprobált

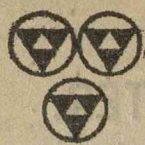
Kaiser-féle gyomor
Borsmenta

Karamellakban

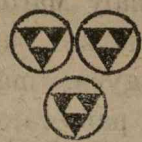
Jó étvágyat kap, a gyomrot erősíti. Üdítő és erősítő hatásánál fogva nélkülözhetetlen az utazásnál. Egy csomag ára 20 és 40 fillér.

Kapható: Gál Béla
gyógyszertárában
Marosujvárt.

Füssy József könyvnyomdája

könyv-, papir-, író-, rajz- és festőszer-
kereskedése Torda, Vallásszabadság-tér

Alapított
1867-ben.

Dombornyomású névjegyek, levélpapírosok és borítékok
szép és izléses kivitelben, olcsó árak mellett készülnek

Telefon
34. szám

Készít:

irodalmi műveket,
tankönyveket,
folyóiratokat,
hírlapokat,
községi nyomtatványokat,
kereskedelmi, ügyvédi és iskolai
nyomtatványokat,
vonalzott üzleti könyveket,
számlákat,
árjegyzékeket,
báti és esküvői meghívókat,
eljegyzési kártyákat,
névjegyeket,
körleveleket,
gyászjelentéseket,
falragaszokat,
szórólapokat
és minden a könyvnyomdaiparban
előforduló munkákat izléses és
hibátlan kiállításban, szolid árak
mellett.

Nagy raktár:

Gimnáziumi, polgári fiú- és pol-
gári leányiskolai, valamint elemi
iskolai könyvekből.

Író- és levélpapírokban, üzleti köny-
vekben, szépirodalmi művekben,
regényekben, ifjúsági iratokban,
ima könyvekben, mesés könyvek-
ben, folyóiratokban, divatlapok-
ban, teljes író- és rajzkészletekben.

As „ARANYOSVIDÉK”

független politikai és társadalmi
lap kiadóhivatala.

Az „Aranyosvidék” Torda-Aranyos
vármegye legelterjedtebb lapja és
így a hirdetni akaró közönség
a legbiztosabb siker reményében
adhatja fel hirdetését az Ara-
nyosvidékbe. A hirdetések
díjai minimális árakon vannak
számítva.

Főszolgabírói, körjegyzői, papi, ügyvédi, végrehajtói és iskolai nyomtatvá-
nyok nagy raktára. Hazai és helybeli képes lev.-lapokban nagy választék.